

Roland

Sublim humanism format i sten

Tilajcsik R 2011

Roland Tilajcsik

I Rolands skulpturer återfinner vi den mänskliga figuren i en stiliserad form. Två figurer återkommer ofta i ett slags möte med mellanrum eller som fastkilade i stenblocket ibland en ensam figur som för tankarna till något som är en del av naturens krafter.

Här finns också djuret, uroxen som blir till en reminiscens av något uråldrigt, ett fragment av något utgrävt till dess man ser ett raffinerat spel mellan den grova ytan och den polerade. I djurets förenklade form framträder en människokropp horisontellt över ena sidan av djurets kropp.

Maquette

Taurus

Här finns ingen utsmyckning eller dekoration. Vi ser inte heller det individuella. Inte porträttet utan något allmängiltigt. Det handlar om de elementära krafterna. En sammansmältning av figuren och landskapet. Det antropomorfa eller naturförankrade.

Associationsrika och relaterade till den synliga verkligheten. Stenen som blivit till i urberget och brutits, frigjorts ur massan, som bearbetats av den mänskliga handen. Konstnärens förmåga att tämja den hårda stenen till ett mänskligt uttryck.

Trots skulpturens moderna, arkitektoniska form tycks figurerna ha stigit upp ur den urmateria som de innan bearbetning kommit ifrån. Som en del av landskapet där konstnären valt att lämna det obearbetade som genererar tankar om det ursprungliga. En skulptur måste ha ett inre liv, en stark energi och vitalitet. I Rolands skulpturer ser vi just detta. Även i de mindre verken återfinner vi det bärande monumentala uttrycket.

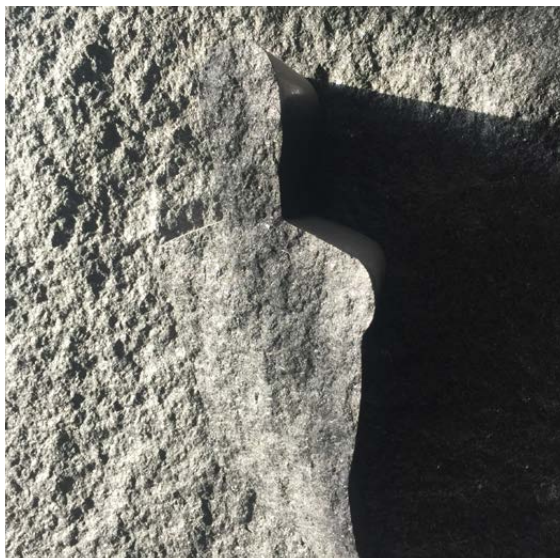
Diabas

Ordet härstammar från grekiskan i en böjd form och betyder genomtränga. Det är en mycket exklusiv och svårtillgänglig bergart som bildades under enorma vulkaniska utbrott ur jordens inre kärna för mellan 900 och 1500 miljoner år sedan. Den glödande magman pressades upp mot jordens yta i urbergets smala sprickor. Den nådde jordens yta endast på ett fåtal platser.

En av dessa platser ligger i nordöstra Skåne. Här bryts en diabas som är unik för sin djupa svarta ton men också för dess tyngd och hållbarhet. Härifrån anses den vackraste diabasen komma. Stenen som uppträder i gångar eller ådror där den pressats fram eller som bäddar i urberget.

Strukturen i stenen varierar från mindre finkornig till tät då den kallas trapp. Färgen kan variera från grågrön till djupt svart. Den mest täta diabasen är i allmänhet den som först nått jordens yta och kommit i dager. Den har svalnat snabbast och antagit en tätare struktur än den som ligger djupare ner.

Då diabasen är en mycket hård och tät sten med speciella egenskaper är den mycket eftersökt inom olika områden inom industrin. Den absorberar inte så mycket vatten och tål kontakt med kemikalier. Den används också i köksinredningar men framförallt är den mycket uppskattad av konstnärer och arkitekter världen över.

Båge

Svarta bergens stenbrott

I Norra Skåne utanför Lönnsboda finns tre stenbrott Hägghult, Duvhult och Gylsboda. Brottet i Hägghult är ett av de äldsta diabasbrotten som fortfarande är i drift och det är här Roland i huvudsak tar sin sten. Dagbrottet som sträcker sig 900 meter och som är 50 meter brett med ett djup ner till 75 meter sägs vara världens största dagbrott för denna fantastiska sten. I över 100 år har här brutits sten och platsen har utgjort en stor

inspiration för konstnärer och arkitekter från alla jordens hörn.

I dag finns i det omgivande landskapet väldiga konstverk utplacerade som skapats av de konstnärer som verkat här. Genom olika bearbetningstekniker kan man också möjliggöra diabasens unika egenskaper. Allt från matt till spegelblank yta. Från en ljus grå till en djup svart yta.

Gylsboda stenbrott

När Roland väljer ut stenar och stenblock är det med yttersta noggrannhet och flera parametrar måste beaktas såsom täthet struktur, sprickor men också storleken på blocken som skall väljas ut till det tilltänkta konstverket.

Diabasen som är en mycket hård och tung sten där en kubikmeter väger ungefär 3 ton beroende på förekomsten av järn och stenens täthet. Stenen går dock utmärkt att bearbeta och forma men kräver stor skicklighet och rätt utrustning. Kranar och lastbilar för att flytta de stora stenblocken från stenbrott till ateljé.

Härefter skall ofta stenen delas eller klyvas. Här krävs precision för att klyva den med så mycket volym som krävs för att senare forma råblocket till det konstverk som Roland har i tankarna. Stenen kan lätt spricka på fel ställe och då kan allt vara spolerat och mycket arbete varit förgäves men också en anseelig kostnad har förlorats då materialet är mycket dyrt. Tryckluftsborrar, vattenkylda sågar, tunga slipmaskiner och det eviga slipdammet hör till skulptörens vardag om han arbetar i sten. Det är idag få skulptörer som kan bemästra detta hårda material.

Utomhusateljén KKV

Beställare från hela Europa

KKV i Bohuslän

Flöde

Vattenskulpturer

I Rolands vattensculpturer används ofta diabasen som en liggande skiva eller som en stående vägg där vattnet rinner utöver väggens kant längst med stenen och blöter dess yta som då blir djupt svart.

När sedan vattnet upphör att rinna i sitt slutna system torkar väggens yta som är polerad i olika grader. Detta gör att ytan torkar olika fort och efter någon minut framträder en siluett ofta i form av en mänsklig figur.

Redan under antikens tid utvecklade de berömda grekiska filosoferna idén om att världsalltet var inordnat i fyra element – luft, jord, eld och vatten. Dessa grundelement kom att spela stor roll långt fram i våra dagar.

Berömda vetenskapsmän utvecklade teorin om stenen som behövde en blandning av eld och jord för att bilda sin hårdhet. Rolands vattensculpturer ger i allra högsta grad associationer till elementen. Från den glödande magman som pressats upp genom smala sprickor och gångar under enorma vulkanutbrott till vattnets eviga kretslopp.

Vi ser här något nytt och spännande. Något levande som erinrar oss om grundelementen som vi kanske mer än något annat behöver i vår tid. Som en påminnelse om vårt ursprung. Det rinnande vattnet som inger lugn men också energi. Vi menar att dessa skulpturer skulle kunna utgöra en både estetisk och funktionell utsmyckning i det offentliga rummet.

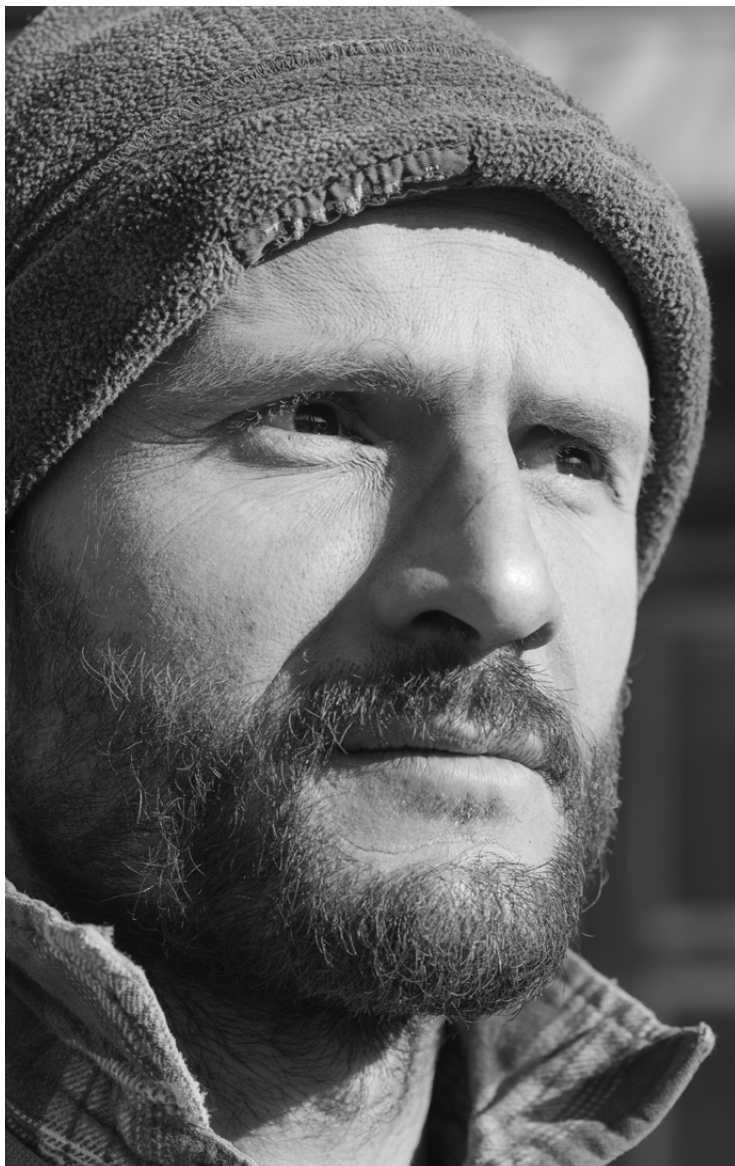
Roland Tilajcsik

f. 1975

Roland är till börden ungrare, men född i Slovakien nära den ungerska gränsen. Han studerade måleri vid konstakademiska institutet i huvudstaden Bratislava mellan åren 1993–1996 (prof. J. Berger).

År 1996 påbörjades studier i skulptur (prof. J. Melis) och avslutade år 1999, inklusive 3 månader vid konstakademien i Prag (prof. J. Nepras).

Efter sin utbildning har han haft ett flertal separat och samlings utställningar på museer och gallerier samt ett flertal offentliga uppdrag. Bland annat den stora skulpturen mellanrum som är placerad i stadsdelen Hisings Backa, Göteborg samt skulpturen möte som finns placerad vid norra Djurgårdstaden, Stockholm. Roland är sedan 2003 bosatt i Stockholm

Roland

Vattenskulptur med silhuett FAS I

Utställningar

och egna arbeten

2017	Fahlnaes, Göteborg	2008	Mikro - Olsson & Uddenberg Galleri
2016	Grand Antiques - Millesgården	2007	Göteborgs Konstförening
2016	Galleri Moser	2006	"Bohuslän Tackar" Priset
2016	Galleri Donner, Helsingfors	2003	Komarno, Slovakien - Kortars - Nutida Konstnärerna
2015	Stadsparken, Karlstad	2001	Budapest, Ungern - Tekniska Universitetet
2014	Antikmässan, Stockholm - Fahlnaes Konsthandel	2000	Dunajska Streda, Slovakien - Art-Ma Galleri
2013	Kv Garphyttan, Norra Djurgårdsstaden, Stockholm, Offentlig skulptur "Mötet"	1999	Trnava, Slovakien - Västra Slovakiens museum
2012	Björholmens Konsthall, Fahlnaes Konsthandel	1998	Österrike - Lassing Symposion
2010	Galleri Nils Åberg, Göteborg 011 Existens - Nilsåberg Galleri	1997	Komárno, Slovakien - Zichy Palatsen
2009	Hisings Backa, Offentlig Skulptur "Mellanrum"	1996	Csallóköz museet - Slovakien

Vattenskulptur med silhuett FAS II

Mellanrum, Hisings Backa, Göteborg

Maquette

Skulpturen Möte, Norra Djurgårdstaden, Stockholm

GALLERI CLAES MOSER
Karlavägen 87
114 59 Stockholm
Tel: +46 8 664 12 12
+46 705 292 510
www.gallerimoser.com
claes.moser@swipnet.se

FAHLNAES KONSTHANDEL
Götabergsgatan 3
411 34 Göteborg
+46 31 711 20 28
+46 70 720 40 75
www.fahlnaeskonsthandel.nu
fahlnaesfineart@minpost.nu

Foto: Devis Bionaz & Jesper Fahlnaes

Text: Angelica Törnqvist & Jesper Fahlnaes